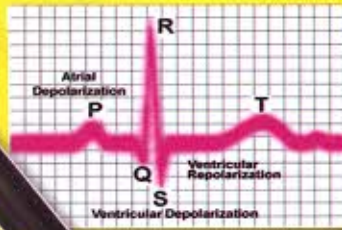

คู่มือหัตถการพื้นฐาน สำหรับแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป

วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

10042365

ห้องสมุด วพบ. สุรินทร์

พ.อ.เพิ่มศักดิ์ สุเมษศรี

พ.อ.หญิง ปาจารย์ ชิตธิวงษ์

พ.อ.เสริมศักดิ์ หงษ์จินดา

พ.ท.หญิง ปองรัก บุญญานรักษ์

พ.ต.หญิง สิริกานต์ เตชะวณิช

สารบัญ

เลขหน้า

หัตถการภาควิชากุมารเวชศาสตร์

บทที่ 1	การฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อในเด็ก (Intramuscular Injections).....	1
	พ.อ.หญิง ปาจริย์ ทิตธิวงษ์	
บทที่ 2	การฉีดยาเข้าใต้ผิวหนัง (Subcutaneous Injections).....	3
	พ.อ.หญิง ปาจริย์ ทิตธิวงษ์	
บทที่ 3	การฉีดยาเข้าผิวหนัง (Intradermal Injections).....	5
	พ.อ.หญิง ปาจริย์ ทิตธิวงษ์	
บทที่ 4	Aerosol Therapy: Small Volume Nebulizer (SVN) ในผู้ป่วยเด็ก.....	7
	พ.อ.หญิง สนิตรา ศิริช่างกุล	
บทที่ 5	Aerosol Therapy: Metered-Dose Inhaler (MDI) with Spacer ในผู้ป่วยเด็ก.....	9
	พ.อ.หญิง สนิตรา ศิริช่างกุล	
บทที่ 6	Oxygen Therapy: วิธีการให้ออกซิเจนโดยใช้ Nasal Cannula ในผู้ป่วยเด็ก.....	11
	พ.อ.หญิง สนิตรา ศิริช่างกุล	
บทที่ 7	Oxygen Therapy: วิธีการให้ออกซิเจนโดยใช้ Face Mask/Simple Oxygen Mask	12
	พ.อ.หญิง สนิตรา ศิริช่างกุล	
บทที่ 8	Oxygen Therapy: วิธีการให้ออกซิเจนโดยใช้ Partial Rebreathing Mask / Mask with Reservoir Bag.....	13
	พ.อ.หญิง สนิตรา ศิริช่างกุล	
บทที่ 9	Chest Physiotherapy.....	14
	พ.อ.หญิง สนิตรา ศิริช่างกุล	
บทที่ 10	การช่วยกู้ชีพทารกแรกเกิด (Neonatal Resuscitation).....	17
	พ.ท.ชานินทร์ พิรุณนตร	
บทที่ 11	การเจาะเลือดจากหลอดเลือดฝอยจากฝ่าเท้าทารก (Heel Sticks Technique).....	22
	พ.ท.นิธิพันธ์ สุขสุเมฆ	
บทที่ 12	การส่องไฟในทารกแรกเกิด (Phototherapy).....	24
	พ.ท.นิธิพันธ์ สุขสุเมฆ	
บทที่ 13	Intraosseous Access ในเด็ก.....	26
	พ.ท.คงกระพัน ศรีสุวรรณ	
บทที่ 14	การเจาะเลือดจากหลอดเลือดแดงในเด็ก (Arterial Puncture).....	28
	พ.ท.คงกระพัน ศรีสุวรรณ	

หัตถการภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู

บทที่ 15	การเคลื่อนย้ายตัวเองของผู้ป่วยอัมพาตครึ่งท่อน.....	33
	(Transfer Technique in Paraplegic Patient)	
	พ.อ.ผศ. ภัทรารุช อินทรกำแหง	
บทที่ 16	การเคลื่อนย้ายตัวเองของผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกจากโรคหลอดเลือดสมอง.....	37
	(Transfer Technique in Hemiplegic Stroke Patient)	
	พ.อ.ผศ. ภัทรารุช อินทรกำแหง	
บทที่ 17	การเคาะปอด และการสั่นปอด (Chest Percussion and Vibration).....	41
	ร.ท.พิพัฒน์ สุวิวัฒน์ศิริกุล	
บทที่ 18	การจัดท่านอน (Bed Positioning).....	43
	ร.ท.พิพัฒน์ สุวิวัฒน์ศิริกุล	
บทที่ 19	การจัดท่าระบายเสมหะ (Postural Drainage).....	46
	ร.ท.พิพัฒน์ สุวิวัฒน์ศิริกุล	
บทที่ 20	การฝึกการหายใจ (Breathing Exercise).....	49
	ร.ท.พิพัฒน์ สุวิวัฒน์ศิริกุล	
บทที่ 21	การฝึกการไอ (Cough Training).....	50
	ร.ท.พิพัฒน์ สุวิวัฒน์ศิริกุล	
บทที่ 22	การแนะนำการออกกำลังกายเพื่อความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (Strengthening Exercise)	51
	พ.ต.ชาญวิทย์ โพธิ์งามวงศ์	
บทที่ 23	การยืดกล้ามเนื้อ (Stretching Exercise).....	53
	พ.ต.ชนศักดิ์ หทัยอารีย์รักษ์	
บทที่ 24	การใส่อุปกรณ์พยุงหลัง (Lumbosacral (L-S) Support).....	55
	พ.ต.ธง พงษ์หาญยุทธ	
บทที่ 25	เครื่องช่วยเดิน (Gait Aids).....	57
	พ.ต.นราทร โสภณประภากรณ์	
บทที่ 26	การพัน Stump (Stump Bandaging).....	63
	พ.ต.เปรมกมล พิทักษ์วงศ์	
บทที่ 27	การยืดตริ่ง (Taping).....	66
	พ.ต.ฐาปนศิริ พูลสวัสดิ์	

หัตถการภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์

บทที่ 28	การใส่อุปกรณ์ไม้ตามขา External Splint.....	71
	พ.ต.อรรถพัฑู โกลิยตระกูล	
บทที่ 29	การพันต่อขาระดับใต้เข่าด้วยผ้ายัด.....	74
	พ.ต.อรรถพัฑู โกลิยตระกูล	
บทที่ 30	Skin Traction.....	77
	พ.ต.อรรถพัฑู โกลิยตระกูล, พ.อ.อาร์ญ สวัสดิพงษ์	

หัตถการภาควิชาโสต ศอ นาสิก

บทที่ 31	ตรวจการได้ยินด้วยส้อมเสียง Tuning Fork.....	83
	พ.ท.หญิง สายสุรีย์ นีวาทวงศ์	
บทที่ 32	Anterior Nasal Packing.....	85
	ร.ท.หญิง วัชรภรณ์ บัวโถม	
บทที่ 33	Posterior Nasal Packing.....	88
	ร.ท.หญิง วัชรภรณ์ บัวโถม	

หัตถการภาควิชารังสีวิทยา

บทที่ 34	หลักการอ่านฟิล์มเอกซเรย์ช่องท้อง.....	93
	พ.อ.หญิง บุษบง หนูหล้า	
บทที่ 35	หลักการอ่านฟิล์มเอกซเรย์ทรวงอก.....	99
	พ.ท.สุทธิพร คำพันธุ์นิพ	

หัตถการภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

บทที่ 36	การตรวจครรภ์ (Leopold's Maneuvers).....	107
	พ.อ.เพิ่มศักดิ์ สุเมขศรี	
บทที่ 37	การตรวจภายใน (Pelvic Examination).....	111
	พ.อ.เพิ่มศักดิ์ สุเมขศรี	
บทที่ 38	การขูดมดลูกและการขูดมดลูกแยกส่วน (Dilatation and Curettage or D & C).....	118
	(Fractional Curettage or F & C)	
	พ.อ.สุธี พานิชกุล	
บทที่ 39	การตัดติ่งเนื้อจากโพลิบที่ปากมดลูก (Polypectomy).....	123
	พ.ท.หญิง กฤษณมน ฤทธิภาชัย	

บทที่ 40	การตัดชิ้นเนื้อบริเวณปากมดลูกเพื่อการวินิจฉัย (Punch Cervical Biopsy).....	126
	พ.ท.หญิง กฤษณมน ฤทธิภาชัย	
บทที่ 41	การคลอดปกติทางช่องคลอด (Normal Labour).....	128
	พ.อ.หญิง ปริศนา พานิชกุล	
บทที่ 42	การนำสิ่งแปลกปลอมออกจากช่องคลอด (Removal Foreign Body from Vagina).....	147
	พ.ท.หญิง ปองรัก บุญญานุรักษ์	
บทที่ 43	การผ่าตัดเปิดถุงน้ำบาร์โธลิน (Marsupialization of Bartholin's cyst).....	150
	พ.อ.กฤษณา ศรีธนกักรางกูร	
บทที่ 44	การถอดห่วงคุมกำเนิด (Removal of Intrauterine Device).....	152
	พ.ท.หญิง ปองรัก บุญญานุรักษ์	
บทที่ 45	การเจาะถุงน้ำคร่ำเพื่อการเร่งคลอด (Amniotomy).....	154
	พ.ท.หญิง กฤษณมน ฤทธิภาชัย	
บทที่ 46	การเย็บซ่อมแผลฝีเย็บ (Perineorrhaphy).....	156
	พ.ท.หญิง ผศ. สุทธิดา อินทรบุหรั้น	
บทที่ 47	การใส่ผ้าก๊อชอัดแน่นที่ช่องคลอด (Insertion of Vaginal Pack).....	159
	พ.ท.หญิง ผศ. สุทธิดา อินทรบุหรั้น	
บทที่ 48	การใส่สายสวนปัสสาวะ (Retain Foley's Catheter in Female).....	161
	พ.อ.สุรพันธ์ สัจจาปะละ	
บทที่ 49	การใส่ห่วงคุมกำเนิด (Insertion of Intrauterine Device (IUD).....	164
	พ.อ.ปองรัก บุญญานุรักษ์	

หัตถการภาควิชาจักษุวิทยา

บทที่ 50	การวัดความดันลูกตาด้วย Schiotz Tonometer.....	171
	พ.อ.วัลลภ เอี่ยมสมบูรณ์	
บทที่ 51	การตรวจสายตาด้วยเครื่องมือ Direct Ophthalmoscopy.....	175
	ร.อ.ชัยศิริ จำเริญดารารักษ์	
บทที่ 52	การวัดสายตา (Visual Acuity Testing).....	179
	พ.อ.ยุทธพงษ์ อิ่มสุวรรณ	
บทที่ 53	การตรวจลานสายตาด้วยวิธี Confrontation Test (Confrontation Test of Visual Field)	185
	น.พ.สมบูรณ์ ปัญญากรณ์, พ.ต.หญิง ดนัสปณา กล้าณรงค์ราญ	

หัตถการภาควิชาศัลยศาสตร์

บทที่ 54	การตัดรอยโรคของผิวหนังเพื่อการตรวจวินิจฉัย(Biopsy of Skin, Superficial Mass).....	189
	พ.อ.ชินกฤต บุญญ์ศตร	
บทที่ 55	การกำจัดเนื้อตาย (Debridement).....	194
	พ.อ.เสริมศักดิ์ หงษ์จินดา	
บทที่ 56	การตัดรอยโรคที่ผิวหนังและรอยโรคของชั้นไขมันใต้ผิวหนัง.....	198
	(Excision of Benign Tumor and Cyst of Skin and Subcutaneous Tissue)	
	พ.อ.เสริมศักดิ์ หงษ์จินดา	
บทที่ 57	การกรีดระบายโพรงหนองบริเวณผิวหนัง.....	205
	(Incision and Drainage of Cutaneous Abscess)	
	พ.อ.दनัย มีแก้วกฤษ	
บทที่ 58	การใส่สายสวนหลอดเลือดดำแขนง (Peripheral Intravenous Access).....	209
	พ.อ.दनัย มีแก้วกฤษ	
บทที่ 59	การดูแลผู้ป่วยที่มีทวารใหม่ (ทวารเทียม)(Ostomy Care/Stomal Care).....	212
	ร.ต.หญิง จิราพร แสงแก้วสันติสุข	
บทที่ 60	การเย็บแผล และการตัดไหม (Wound Suture and Suture Removal).....	222
	พ.อ.พงษ์รัตน์ เตชะไทรศักดิ์	
บทที่ 61	การผูกไหม (Knot Tying).....	237
	พ.อ.พงษ์รัตน์ เตชะไทรศักดิ์	
บทที่ 62	การใส่สายสวนปัสสาวะแบบใส่คา (Indwelling Urethral Catheterization).....	255
	พ.ต.วีร์ลักษณ์ เลิศไพรวน	
บทที่ 63	การดูแลแผล (Wound Care).....	258
	พ.ท.อัครเดช อรรณอินทรีย์	
บทที่ 64	การระงับความรู้สึกเฉพาะที่ (Local Infiltration and Digital Nerve Block).....	264
	ร.อ.หญิง วิจิตรา อาสาห์ประภิด	

หัตถการภาควิชาอายุรศาสตร์

บทที่ 65	การให้เลือด (Blood Transfusion).....	271
	พ.อ.ต้นดนัย นำเบญจพล	
บทที่ 66	การเจาะเลือดจากหลอดเลือดแดง (Arterial Puncture).....	273
	พ.อ.ต้นดนัย นำเบญจพล	
บทที่ 67	การใส่สายให้อาหารเข้ากระเพาะอาหาร (Nasogastric Intubation).....	275
	พ.ท.หญิง สิริกานต์ เตชะวณิช	

บทที่ 68	Aerosol Bronchodilator Therapy (Metered-Dose Inhaler).....	277
	พ.ท.ปณิธาน ประดับพงษา	
บทที่ 69	การเจาะน้ำไขสันหลัง (Lumbar Puncture).....	279
	พ.ท.ปานศิริ ไชยรังสฤษฎ์	
บทที่ 70	การให้น้ำเกลือ (Intravenous Fluid Infusion).....	281
	พ.ท.หญิง สิริกานต์ เตชะวณิช	
บทที่ 71	การเคาะปอดเพื่อระบายเสมหะ.....	283
	พ.ท.ประพันธ์ กิตติวรัญญ์กุล	
บทที่ 72	การวัดความดันของหลอดเลือดดำกลาง (Central Venous Pressure; CVP).....	287
	พ.ท.ประพันธ์ กิตติวรัญญ์กุล	

หัตถการภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน

บทที่ 73	การช่วยชีวิตขั้นสูงในผู้ใหญ่ (Adult Advanced Cardiovascular Life Support).....	293
	พ.ท.ปณิธาน กวางวโรภาส	
บทที่ 74	การดูแลเบื้องต้นสำหรับผู้ป่วยบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ.....	301
	พ.ท.ณัฐ ไกรโรจนานันท์, พ.ท.วันปรีดี ตันเสนีย์	
ดัชนี	.....	305